

Список використаної літератури:

1. Гарасимів Т.З. Організаційно-управлінська діяльність. Навч. посібник. – Л.: Вид. НУ«ЛП», 2016. 134 с.
2. Зейкан Я.П. Адвокат: навички професії: Практичний посібник. – К.: КНТ, 2008. С.91-92
3. Зейкан Я.П. Захист у кримінальній справі. Наук.-практичний посібник. – К.: «Вища Школа», 2002. 271 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://adhdportal.com/book_1357.html

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Храпенко Олена Олегівна**

Плачкова М.Х.

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

РОЛЬ АДВОКАТУРИ У РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ

Після розпаду СРСР та отримання Україною незалежності, одним з основних напрямків розвитку нашої держави став перехід від тоталітарного політичного режиму до демократичного. Концепція пріоритету народу, захисту прав та свобод громадянина стала вирішальною для становлення нової держави.

Конституція України, прийнята в 1996 році, закріпила статус нашої держави, як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної, правової, в якій діє принцип верховенства права. Надання громадянам конституційних прав було необхідним задля становлення правового суспільства, адже, як стверджує В. Темченко, головним критерієм визначення видів та змісту функцій держави сучасного періоду розвитку України є основні права людини та їх види [1]. Механізм реалізації та здійснення захисту прав та свобод громадян не може бути втілений в життя без певних правозахисних інститутів, гарантованих державою. Одним з найважливіших таких інститутів є адвокатура. Згідно зі ст. 2 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвокатура України забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги.

Ефективність та незалежність адвокатури на сучасному етапі розвитку визначає ступінь фактичної демократичності держави. Можна згадати місце адвокатури в радянські часи. Згідно Конституції УРСР 1978 року,

для подання юридичної допомоги громадянам і організаціям діяли колеції адвокатів. Де-юре мета радянської адвокатури ідентична сучасній, але де-факто в захисті прав та свобод громадян віддавався пріоритет державній владі, у сукупності з обмеженням діяльності адвокатури. Тому, порівнюючи адвокатуру тоталітарного режиму та сучасну, можна впевнено сказати, що зараз держава створює всі належні умови для формування правової та демократичної держави.

Перспективи розвитку демократичної держави прямо пов'язані з розвитком адвокатури, мірою її повноважень. Хоча цей інститут є недержавним та самоврядним, його статус, основні напрями, засади та принципи діяльності регламентується органами державної влади. Тому адвокатура відображає інтереси не тільки суспільства, а й держави. Суспільство і держава, на сторожі законних інтересів яких стоїть адвокатура і адвокати, які захищають громадян від порушення їх конституційних прав чиновниками, гостро потребують інституту адвокатури, що підтверджено ходом історії [2, С. 244]. Належна консолідація держави та адвокатури здатна сформувати надійний захист громадян, створити громадянське суспільство з високою правовою культурою. Обмеження свавілля публічної адміністрації та запровадження дієвого захисту прав та свобод громадян – одні з головних характерних рис демократичної держави. Представники адвокатури повинні сумлінно виконувати свої обов'язки та запобігати перевищенню іншими державними інститутами повноважень, встановлених на законодавчому рівні. Тому будь-який тиск на адвоката, що вплинув на неупередженість адвоката, привів до розголошення адвокатської таємниці або посягнув на будь-які інші принципи адвокатської діяльності, забороняється.

Важливим моментом визначення адвокатури, як недержавного та самоврядного інституту є надання адвокатами безоплатної правової допомоги. В ст. 3 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» зазначається, що право на безоплатну правову допомогу, гарантоване Конституцією України, дає можливість громадянину України, іноземцю, особі без громадянства, у тому числі біженцю чи особі, яка потребує додаткового захисту, отримати в повному обсязі безоплатну первинну правову допомогу, а також можливість певної категорії осіб отримати безоплатну вторинну правову допомогу, що робить адвокатуру більш доступною для суспільства та незалежною від держави. Важливим аспектом надання адвокатами безоплатної правової допомоги в Україні є руйнування стереотипу «елітарності та недоступності» допомоги юриста (адвоката) [3, С. 162]. Право на безоплатну правову допомогу сформувало почуття захищеності в українському суспільстві, окремі представники якого не хestують існуванням адвокатури та в будь-який час можуть звернутися за відповідними послугами, що підвищує авторитет адвокатури та сприяє формуванню демократичної держави. Суспільству, що зазнало безліч обмежень при тоталітарному режимі, зараз необхідно довести

лояльність та гуманність розвитку держави, задля формування в них довіри та правомірної поведінки – це й є, на нашу думку, головною метою існування категорії безоплатної правової допомоги.

Основоположне значення адвокатури в розвитку демократичної держави в Україні потребує приведення відповідності діяльності цього інституту до міжнародних норм та стандартів. В юридичній літературі висловлювалася думка, що міжнародними стандартами професійної діяльності адвоката визнаються загальні деонтологічні вимоги, яким мають слідувати адвокати, незалежно від кордонів (державних, галузевих та ін.) здійснення своєї професійної діяльності в цілях гуманізації суспільних відносин, утвердження законності та правопорядку в кожній країні [4, с. 82]. Норми міжнародних стандартів адвокатури містяться в таких документах: «Основні положення про роль адвокатів», «Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства», «Хартія ключових принципів Європейської юридичної спільноти». Закріплення на міжнародному рівні основних правил та принципів діяльності адвокатури свідчить про її значимість та пріоритетність в багатьох країнах світу, які, в більшості випадках, мають демократичний політичний режим. Тому глобалізація такої інституції, як адвокатура, має позначитися й на нашій країні.

Отже, можна дійти до висновку, що адвокатура, як правозахисний інститут, займає важливе місце в розбудові демократичної держави. Становлення громадянського суспільства та правової держави неможливе без самоврядної та незалежної адвокатури, діяльність якої направлена на захист прав та свобод людини та громадянина, надання послуг, консультацій, безоплатної правової допомоги. Спираючись на досвід ЄСПР та сучасне положення адвокатури в інших країнах, треба розуміти, що реформування адвокатури, надання повноважень або їх обмеження, безпосередньо відображається на демократичності держави.

Список використаної літератури:

1. Темченко В. Функції держави із забезпечення прав людини у ринковій економіці. URL : <http://pravoznavec.com.ua>
2. Вільчик Т. Б. Адвокатура та громадянське суспільство у правовій державі. *Право України*. 2014. № 11. С. 243-250.
3. Бойко Л.І. Міжнародні стандарти дисциплінарної відповідальності адвокатів. *Юридична наука*. 2015. № 4. С. 161-166.
4. Сопілко І.М. Місце та роль сучасної адвокатури України в правозахисному механізмі. *Юридичний вісник*. 2012. № 1 (22). С. 82-86.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Кісліцина Ірина Олександрівна**